

ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА
В УМОВАХ РИНКОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНTHE RESEARCH ON ENTREPRENEURIAL FUNCTIONING
IN CONDITIONS OF MARKET ECONOMIC RELATIONS

У статті досліджено функціонування підприємницької діяльності у світі та Україні в умовах ринкових економічних відносин протягом 2017 року. Надано характеристику підприємництва як особливого виду бізнесу та видів і організаційних форм підприємств (за формами власності) в Україні. В умовах ринкових економічних відносин роль підприємницької діяльності полягає в забезпеченні розвитку та постійному оновленні всієї економіки країни. Авторами розглядається рейтинг легкості ведення бізнесу Всесвітнього банку "Doing Business 2019". Зазначено, що Україна за даними цього рейтингу посіла 71 місце, чим суттєво покращила бізнес-клімат (76 місце у попередньому році). За даними офіційної статистичної інформації здійснено аналіз діяльності підприємств (за їх розмірами) в Україні за 2017 р., а саме: структура та кількість підприємств; кількість середніх і малих підприємств за регіонами та за видами економічної діяльності. Пріоритетом уваги стану підприємництва в Харківському регіоні, бо в доходах місцевого бюджету досить вагомою є частка малого бізнесу.

Ключові слова: підприємництво, підприємницька діяльність, ринкові економічні відносини, рейтинг легкості ведення бізнесу, малий бізнес, організаційні форми підприємств, класифікація підприємств, аналіз функціонування підприємств.

В статті досліджено функціонування підприємницької діяльності в

мире и Украине в условиях рыночных экономических отношений в течение 2017 года. Дана характеристика предпринимательства как особого вида бизнеса и видов и организационных форм предприятий (по формам собственности) в Украине. В условиях рыночных экономических отношений роль предпринимательской деятельности заключается в обеспечении развития и постоянном обновлении всей экономики страны. Авторами рассматривается рейтинг легкости ведения бизнеса Всемирного банка "Doing Business 2019". Отмечено, что Украина по данным этого рейтинга заняла 71 место, чем существенно улучшила бизнес-климат (76 место в предыдущем году). По данным официальной статистической информации осуществлен анализ деятельности предприятий (по их размерам) в Украине за 2017 год, а именно: структура и количество предприятий; количество средних и малых предприятий по регионам и по видам экономической деятельности. Уделено внимание состоянию предпринимательства в Харьковском регионе, потому что в доходах местного бюджета достаточно значительная доля малого бизнеса.

Ключевые слова: предпринимательство, предпринимательская деятельность, рыночные экономические отношения, рейтинг легкости ведения бизнеса, малый бизнес, организационные формы предприятий, классификация предприятий, анализ функционирования предприятий.

УДК 658(477)

Назарова О.Ю.

к.е.н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Чуприна О.А.

к.е.н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

The article researches the functioning of entrepreneurial activity in the world and Ukraine in the conditions of market economic relations during 2017. The features of entrepreneurship as a special type of business, and characteristics of types and organizational forms of enterprises (by types of ownership) in Ukraine are given. In a market economy conditions, the role of entrepreneurial activity is to ensure the development and constant renewal of the entire economy of the country, to create the necessary innovation climate, which, in turn, reveals the paths for productive transformations in the technical basis and the consciousness of the population. Entrepreneurship provides appropriate satisfaction of the society needs in the effective use of resources due to the mechanism of competition and the personal interest of each entrepreneur in his business. The growth of an entrepreneur of his wealth while meeting the wishes of the mass consumer, paying taxes, providing charitable services makes society richer. Entrepreneurial activity can vary in size and because of that business can be divided into large, medium and small. The world experience of management clearly demonstrates that large, medium and small enterprises are not mutually exclusive, but can only complement each other. The authors consider the World Bank's Ease of Doing Business Index "Doing Business 2019". It was noted that Ukraine ranked the 71st in terms of this rating, which substantially improved the business climate (the 76th position in the previous year). Moving in the rating of Ukraine allowed improvement on the following indicators: protection of minority investors (from the 81st in the previous year to the 72nd positions in this rating) and simplification of obtaining construction permits by increasing the contribution to city social funds and the development of engineering and transport infrastructure (growth from the 35th to the 30th position). According to the official statistical information, an analysis of the enterprises (by their size) in Ukraine in 2017 was carried out, namely: the structure and number of enterprises; the number of small or medium-sized enterprises by region and by type of economic activity. The attention was paid to the condition of entrepreneurship in the Kharkiv region, because the share of small business is sufficiently significant in the local budget revenues.

Key words: entrepreneurship, entrepreneurial activity, market economic relations, Ease of Doing Business Index, small business, organizational forms of enterprises, classification of enterprises, analysis of the functioning of enterprises.

Постановка проблеми. Підприємництво – це особливий вид бізнесу або ж найвища стадія його розвитку, діяльність на власний ризик із виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг.

Значення підприємницької діяльності для економіки будь-якої країни важко переоцінити. Саме за допомогою підприємництва створюються нові робочі місця, з'являється можливість громадянам самостійно заробляти, освоювати нові види виробництва, ефективно використовувати місцеву сиро-

вину, а також залучати іноземні інвестиції в економіку держави. Збільшення підприємцем свого багатства за одночасного задоволення бажань масового споживача, справної сплати податків, надання благодійних послуг робить і суспільство багатшим.

Сказане доводить високу актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Поняття «підприємництво» вперше ввів в наукове

поводження англійський учений Річард Кантильон (1680–1734), який розглядав його як особливу функцію в економіці, важливою характеристикою якої є ризик. Значний внесок у вивчення феномену підприємства протягом XVIII–XX ст. зробили такі видатні економісти, як А. Сміт, Ж.-Б. Сей, А. Маршалл, С. Брю, М. Вебер, В. Зомбарт, К. Макконнелл, Й. Шумпетер та інші.

Проблемам розвитку підприємництва, а також перспективам його розвитку завжди приділялася увага багатьма українськими вченими-економістами. Серед них, зокрема, О. Барановський, А. Виноградська, Л. Воротіна, А. Кисельов, Т. Ковальчук, С. Мочерний та інші.

Постановка завдання. Мета дослідження – функціонування підприємницької діяльності протягом 2017 року в умовах ринкових економічних відносин в світі та Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Світова історія розвитку підприємницької діяльності має кілька глобальних цілей і завдань, які періодично, поступово змінюються після їх реалізації. Отже, вони трансформували розуміння сутності підприємництва. Так, на перших стадіях розвитку світових продуктивних сил в епоху формування капіталізму вся енергія підприємців (незалежно від національних особливостей) була спрямована на створення нової технології виробництва, за допомогою якої можна було збільшити випуск і обсяг продажів продукції, за певний час фіксувати відповідний сектор або сегмент ринку, а внаслідок зростання виробництва одержувати найбільший прибуток. Цей етап розвитку підприємництва – період первинного накопичення капіталу, який також пов'язаний з успішними операціями банкірів, інвесторів, фінансистів.

В умовах же ринкових економічних відносин роль підприємницької діяльності полягає в забез-

печенні розвитку та постійному оновленні всієї економіки країни, створенні необхідного інноваційного клімату, який розкриває шляхи до результативних перетворень у технічній базі та свідомості населення. Підприємництво забезпечує доречне задоволення потреб суспільства за ефективного використання ресурсів внаслідок механізму конкуренції та особистого інтересу кожного підприємця у його бізнесі.

Слід зазначити, що підприємництво завжди допомагає прогресивному структурному розвитку змін щодо економіки через раціональний перерозподіл ресурсів для виробництва високоефективних продуктів, виконання тих видів робіт та надання тих послуг, потреба в яких не повністю задоволена, водночас створюючи нові робочі місця й формуючи відповідну продуктивну та соціальну інфраструктуру.

Здійснюватися підприємницька діяльність може в неоднакових розмірах, і через те підприємництво можна поділити на велике, середнє та мале. Світовий досвід господарювання наочно демонструє, що великі, середні та малі підприємства не є взаємовиключними, а можуть тільки доповнювати одне одного.

Щорічно Світовим Банком укладається рейтинг “Doing Business” на наступний рік та порівнюється легкість ведення підприємницької діяльності у різних країнах світу. Україна у 2018 р. суттєво покращила бізнес-клімат (76 місце у попередньому році), але на її кінцевій позиції в рейтингу позначилися й суттєві позитивні зміни інших країн, оскільки чимало з них у внутрішній діяльності орієнтуються на рейтинг Doing Business. Складається рейтинг Світового банку за 10 індикаторами.

За офіційними даними Всесвітнього банку “Doing Business 2019» Україна посіла 71 місце у рейтингу легкості ведення бізнесу (табл. 1).

Таблиця 1

Рейтинг легкості ведення бізнесу Всесвітнього банку «Doing Business 2019»

Країна	Очки	Остання зміна	2019	2018	2017
Нова Зеландія	86,59	0,00	1	1	1
Сінгапур	85,24	+0,27	2	2	2
Данія	84,64	+0,59	3	3	3
...
Грузія	83,28	+0,48	6	9	16
...
Литва	80,83	+0,29	14	16	21
...
Естонія	80,50	+0,01	16	12	12
...
Латвія	79,59	+0,33	19	19	14
...
Україна	68,25	+0,94	71	76	80
...

Джерело: складено авторами за [1]

Так, дослідниками Світового банку відзначається, що переміститися в рейтингу України дало змогу покращення за такими показниками:

- захист міноритарних акціонерів (з 81 в попередньому році до 72 позиції цього рейтингу);
- спрощення щодо отримання дозволів на будівництво шляхом збільшення внеску в міські соціальні фонди й розвиток інженерно-транспортної інфраструктури (зростання з 35 до 30 місця).

Відзначено також поліпшення в частині міжнародної торгівлі – Україна зробила торгівлю через кордони простішою, виключивши перевірку вимог до автозапчастин із повноважень Державної служби експортного контролю (просування на 78 місце зі 119).

Так само в Україні спрощено процедуру суперечок щодо виконання контрактів, що дало змогу переміститися за цим показником на 57 позицію з 82. Невелике поліпшення зафіксовано за показником реєстрації власності: +1 позиція (на 63 місце з 64).

Такі критерії, як реєстрація бізнесу, система сплати податків, доступ до електроенергії, доступ до кредитів, згідно зі звітом, втримують поки покращення України в рейтингу – показники їх погіршилися.

Щодо місця серед країн-сусідів і країн пострадянського простору, то позиції України чи не найнижчі. Гірше з веденням бізнесу справи тільки в Узбекистані й Таджикистані. При цьому в п'ятірку кращих країн пострадянського простору ввійшли Грузія (в загальному рейтингу 6 позиція), країни Балтії: Литва (14 місце), Естонія (16 позиція), Латвія (19 місце). У РФ і Білорусі 31 і 37 місце відповідно.

Відзначимо, що рівень розвитку малого підприємництва безпосередньо характеризує рівень розвитку загалом економіки держави. Так, в ЄС підприємства малого бізнесу становлять близько 90% від загальної кількості підприємств.

У західних країнах малий бізнес має тенденцію до швидшого розвитку. Пояснюється це тим, що підприємствам малого бізнесу надається велике значення не тільки національними органами влади, а й підтримкою їх на загальнодержавному рівні. У розвинених країнах малий бізнес на сучасному етапі існує як середній клас і є основою для стабільного економічного розвитку. Навіть колишні країни, що розвиваються, з розвитком малого, середнього бізнесу зробили великий економічний прорив (Тайвань, Сінгапур, Індонезія і т.д.). Якщо простежити темпи розвитку малих підприємств у цих країнах, то можна побачити залежність розвитку всієї економіки.

Малий бізнес у Європі є основою соціального та економічного розвитку ЄС. Нині в Європейському Союзі нараховується понад 20 млн. середніх і малих підприємств, на які припадає більш ніж половина загального обороту і доданої вартості.

Частка зайнятих у малому бізнесі Європи становить близько 70%. Найбільша кількість малих підприємств була створена в торгівлі, будівництві та харчовій промисловості.

В Європі малий бізнес стимулює розвиток конкуренції, «змушуючи» великі компанії до впровадження нових технологій і підвищення ефективності виробництва, водночас ефективність всієї економіки ЄС безпосередньо залежить від успіху середнього і малого бізнесу. Отже, в межах Європейського Союзу впроваджується політика підтримки малого бізнесу, основною метою якої є збалансування інтересів держави і бізнесу, забезпечення оптимальних умов для підприємництва, а також підвищення конкурентоспроможності малого бізнесу.

Розвиток підприємництва є надзвичайно важливим процесом для України. У зв'язку з тим, що з 1991 р. в країні відбулися істотні як економічні, так і політичні перетворення, то й були сформовані принципово нові підходи щодо проблем розвитку та правового регулювання у сфері підприємницької діяльності.

Здійснюватися підприємництво в Україні може в будь-яких організаційних формах за вибором підприємця (рис. 1).

Згідно із Законом України від 05.10.2017 р. № 2164-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень) внесено зміни до ст. 2 Закону про бухоблік, а саме: додано класифікацію підприємств (крім бюджетних установ) (табл. 2). Тепер усі підприємства можуть належати до мікропідприємств, малих, середніх або великих підприємств.

За даними аналізу офіційної статистичної інформації станом на 01.01.2018 р. в Україні налічувалося майже 338,3 тис. великих, середніх та малих підприємств, структуру співвідношення яких відображено на рис. 2. Порівняно з попереднім роком їхня кількість зросла на 31 887 одиниць (↑ 10,4%).

Кількість великих підприємств упродовж чотирьох останніх років значно зменшилася: з 497 одиниць у 2014 р. до 399 у 2017 р. (рис. 3).

Пояснюється це тим, що ведеться АТО, і тимчасово окуповано частину території східних регіонів, де здебільшого розміщувалися великі промислові підприємства, та впливом загальноекономічної кризи, яка тільки посилилась у зв'язку з цим.

Спостерігається також зменшення кількості середніх і малих підприємств за цей же час. Так, їх стало менше на 972 одиниці (↓ 6,1%) та 1677 одиниць (↓ 0,5%) відповідно.

Але слід зазначити, що у 2017 р. кількість малих підприємств значно зросла порівняно з попереднім роком (↑ 10,9%). Такий позитивний зріст цієї категорії підприємництва стався за рахунок

мікробізнесу. Кількість мікропідприємств у 2017 р. збільшилася на 30,4 тис. одиниць (↑ 12,3%) і досягла 278 тис. підприємств.

Традиційно найбільша кількість середніх і малих підприємств знаходиться в м. Києві – 25,2%, Дніпропетровській – 8,2%, Одеській – 7,1% Харківській – 6,7%, Київській – 5,7%, Львівській – 5,3% областях (рис. 4).

Щодо видів економічної діяльності в структурі середніх і малих підприємств, то найбільша їх частка (27%) займалася оптовою та роздрібною торгівлею і ремонтом автотранспортних засобів, 14% – сільським, лісовим або рибним господарством, 12% – промисловим виробництвом, 9,5% – операціями з нерухомим майном, 9% – будівництвом, 8,5% – професійною та науково-технічною діяльністю, 4,5% – транспортом, складським господарством, 4,5% – адміністративним обслуговуванням, 4% – інформацією та телекомуніка-

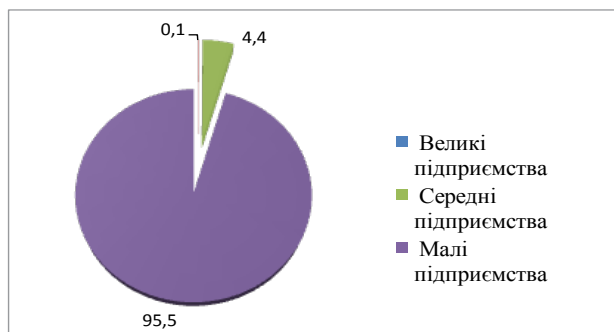

Рис. 2. Структура підприємств за їхніми розмірами в Україні за 2017 р. (%)

Джерело: складено за даними [4]

ціями, 2% – тимчасовим розміщенням й організацією харчування, 1% – освітою, 1% – охороною здоров'я, 1% – мистецтвом, спортом, розвагами, 1% – наданням інших послуг.

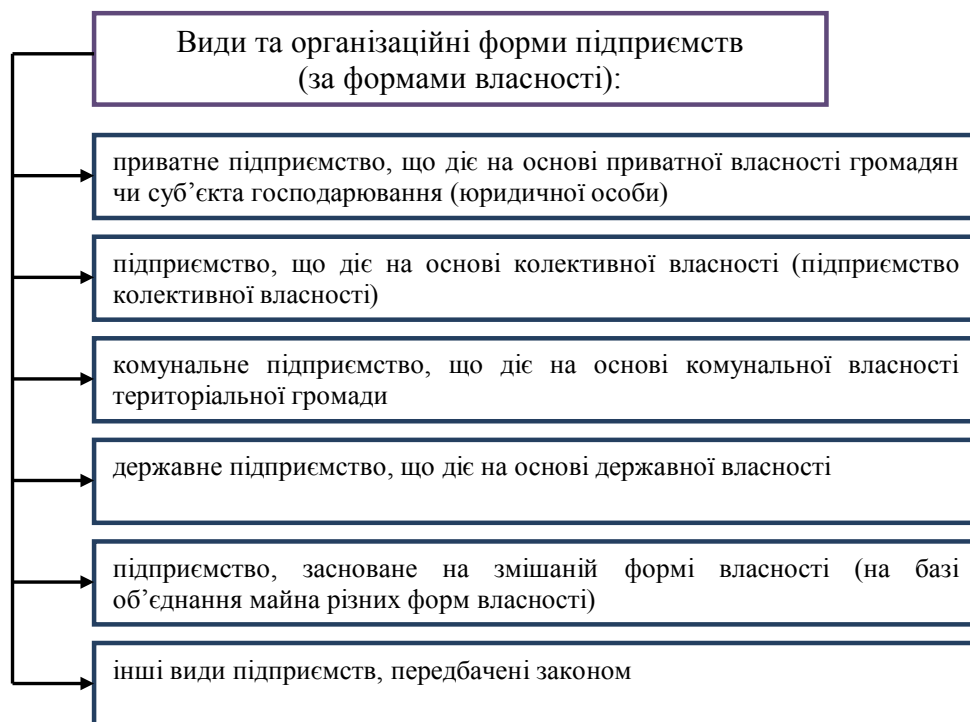

Рис. 1. Види та організаційні форми підприємств (за формами власності) в Україні

Джерело: [2, с. 8]

Таблиця 2

Класифікація підприємств за Законом № 2164-VII (з 1 січня 2018 р.)

Критерій	Мікро-підприємства	Малі підприємства	Середні підприємства	Великі підприємства
Балансова вартість активів	до 350 тис. €	до 4 млн. €	до 20 млн. €	понад 20 млн. €
Чистий дохід	до 700 тис. €	до 8 млн. €	до 40 млн. €	понад 40 млн. €
Середня кількість працюючих	до 10 осіб	до 50 осіб	до 250 осіб	понад 250 осіб

Джерело: [3]

Станом на 01.01.2018 р. у Харківській області, як повідомляє Головне управління Державної фіскальної служби (ГУ ДФС), на обліку в територіальних органах ДФС м. Харкова перебувало 99 774 фізичних осіб-підприємців.

Зазначимо, що в доходах місцевого бюджету досить вагомою є частка малого бізнесу. Так, надходження платежів, які контролюються ГУ ДФС у Харківській області, до бюджету м. Харкова від підприємств малого підприємництва (юридичних осіб – малих підприємств та фізичних осіб – підприємців) загалом за 2017 р. становили близько 2440 млн. грн.

Загальний стан підприємництва Харківського регіону та його роль у соціально-економічному розвитку можна характеризувати групою показників (табл. 3).

Відзначимо, що в м. Харків 08.11.2017 р. (рішення Харківської міської Ради Харківської області № 834/17) була прийнята Програма підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2018–2022 роки з метою створення сприятливих умов для стабільного й ефективного розвитку сфери підприємництва у місті. [6] Програма базується на основі аналізу стану розвитку малого та середнього підприємництва та результатах виконання попередніх програм підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові. Вона відображає систему цілей, завдань, цільових показників і комплексу заходів для їх досягнення.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, підприємництво – це необхідна умова ринкових економічних відносин, а його рушійними силами є задоволення як індивідуальних, так і потреб суспільства з метою отримання прибутку.

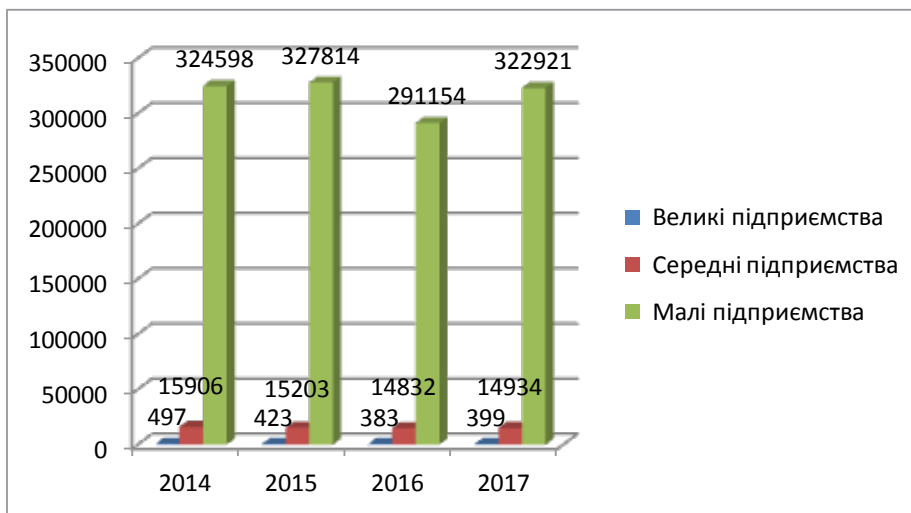

Рис. 3. Кількість підприємств за їхніми розмірами в Україні за 2014–2017 рр.

Джерело: складено за даними [4]

Рис. 4. Кількість середніх і малих підприємств за регіонами у 2017 році

Джерело: складено за даними [4]

Таблиця 3

Основні структурні показники діяльності підприємств у Харківському регіоні у 2017 році

	Великі підприємства	Середні підприємства	Малі підприємства	Із них мікропідприємства
Кількість підприємств, одиниць				
Харківський регіон	14	1122	21461	18297
в т.ч.:				
м. Харків	10	742	16564	14197
Кількість зайнятих працівників, тис. осіб				
Харківський регіон	34,0	203,9	116,4	48,2
в т.ч.:				
м. Харків	29,3	140,8	85,5	36,8
Кількість найманих працівників, тис. осіб				
Харківський регіон	34,0	203,8	110,4	42,8
в т.ч.:				
м. Харків	29,3	140,7	81,7	33,4
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), млн. грн.				
Харківський регіон	60152,8	170865,0	99231,6	33878,2
в т.ч.:				
м. Харків	27023,6	118441,1	72991,9	27078,9

Джерело: складено за даними [5]

За всіма формами організації підприємництва для того, щоб забезпечити його нормальне функціонування, необхідно розробляти стратегію, яка передбачає розвиток підприємницької діяльності фірми на перспективу, і тактику підприємництва – на якийсь окремий період.

В Україні в умовах ринкової трансформації економіки є багато проблем, які заважають розвитку вітчизняного підприємництва, рішення яких підвищать ефективність підприємницької діяльності, забезпечить розширення підприємницького сектору, а також зменшення тіньового сектору.

Слід зазначити, що на сучасному етапі розвитку економіки України подальший розвиток підприємництва є основою економічного і соціального розвитку, рішення соціальних проблем, подолання бідності та забезпечення високого рівня життя населення.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. The World Bank "Doing Business 2019». URL : <http://www.doingbusiness.org/en/reports/case-studies/2019/ge> (дата звернення 20.05.2019).
2. Назарова О.Ю., Чуприна О.А. Статистика підприємств: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2013. 112 с.
3. Дебет-Кредит URL: <https://dtk.com.ua/show/Osid0388.html> (дата звернення: 22.05.2019).

4. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 22.05.2019).

5. Головне управління статистики у Харківській області. URL : <http://kh.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 25.05.2019).

6. Програма підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2018–2022 роки. URL: <https://ppr.kharkov.ua/ua/programa-pdtrimki-rozvitku-pdprimnictva-u-m-harkov-na-2018-2022-roki> (дата звернення: 30.05.2019).

REFERENCES:

1. The World Bank "Doing Business 2019». Retrieved from: <http://www.doingbusiness.org/en/reports/case-studies/2019/ge> (accessed 20 May 2019).
2. Nazarova O., Chuprina O. (2013). Enterprise statistics. Kharkiv: KhNU them. VN Karazin, 112 p. (in Ukr.).
3. Debit Credit. Retrieved from: <https://dtk.com.ua/show/Osid0388.html> (accessed 22 May 2019).
4. State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 22 May 2019).
5. The Main Department of Statistics in the Kharkiv Region. Retrieved from : <http://kh.ukrstat.gov.ua/> (accessed 25 May 2019).
6. Program of support of entrepreneurship development in Kharkiv for 2018-2022 years. Retrieved from : <https://ppr.kharkov.ua/ua/programa-pdtrimki-rozvitku-pdprimnictva-u-m-harkov-na-2018-2022-roki> (accessed 30 May 2019).

Nazarova OleksandraCandidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Statistics, Accounting and Audit
V.N. Karazin Kharkiv National University**Chuprina Olena**Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Statistics, Accounting and Audit
V.N. Karazin Kharkiv National University**THE RESEARCH ON ENTREPRENEURIAL FUNCTIONING
IN CONDITIONS OF MARKET ECONOMIC RELATIONS**

The purpose of the article. Entrepreneurship is a special type of business or the highest stage of its development, activity at its own risk of production, the performance of work and providing services. The value of entrepreneurial activity for the economy of any country is difficult to overestimate. It is with the help of entrepreneurship that new jobs are created, citizens can make their own money, develop new types of production, use local raw materials effectively, and attract foreign investments into the state's economy. Increasing the entrepreneur's wealth while meeting the wishes of the mass consumer, paying taxes, making charitable services makes society richer.

The purpose of the study is the functioning of entrepreneurial activity during 2017 in conditions of market economic relations in the world and in Ukraine.

Methodology. The analysis was carried out based on the use of general scientific and special research methods, and these approaches are determined by the specifics of this scientific work and the needs of a comprehensive consideration of the problem. In the study, besides the comparative analysis, statistical methodology is used. In particular, the grouping of enterprises into specific groups and demonstrated the inextricable link quantitative analysis with the qualitative properties of the object of study for a specific period of time. Thus, the number of enterprises (according to their size) in Ukraine for 2014–2017 is reflected. The conclusions formulated according to the results of the analysis are presented in textual form, illustrated by tabular and graphical methods.

Due to the methodology applied, a deep and comprehensive description of the development of entrepreneurship in Ukraine has been provided at the present stage.

Results. Entrepreneurship is a necessary condition for market economic relations, and its driving forces are the satisfaction of both the individual and society needs in order to get income. In all entrepreneurship organization forms in order to ensure its normal functioning, it is necessary to develop a strategy that envisages the development of entrepreneurial activity of the company in the future, and the tactics of entrepreneurship – for a certain period.

In Ukraine, in the context of the market transformation economy, there are many problems that hinder the development of domestic business, the decisions of which will increase the efficiency of entrepreneurial activity, will ensure the expansion of the business sector, as well as reduce the shadow sector.

It should be noted that at the current development stage of the Ukrainian economy, further development of entrepreneurship is the basis of economic and social development, solving social problems, overcoming poverty and ensuring a high standard of living of the population.

Practical implications. The article considers the World Bank's Ease of Doing Business Index "Doing Business 2019". It was noted that Ukraine ranked the 71st in terms of this rating, which substantially improved the business climate (the 76th position in the previous year). Moving in the rating of Ukraine allowed improvement on the following indicators: protection of minority investors (from the 81st in the previous year to the 72nd positions in this rating) and simplification of obtaining construction permits by increasing the contribution to city social funds and the development of engineering and transport infrastructure (growth from the 35th to the 30th position).

According to the official statistical information, an analysis of the enterprises (by their size) in Ukraine in 2017 was carried out, namely: the structure and number of enterprises; the number of small or medium-sized enterprises by region and by type of economic activity. The attention was paid to the condition of entrepreneurship in the Kharkiv region, because the share of small business is sufficiently significant in the local budget revenues.

Value/originality. The authors consider entrepreneurship as a special type of business or the highest stage of its development, activity at its own risk of production, the performance of work and providing services. This is a rather difficult economic category that requires further research. In particular, the possibility of using the theoretical foundations of modeling and forecasting with the use of modern software products.